

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 43 Volume: 9 Issue: 43

Nisan 2016 April 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

YALVAÇ YÖRESİ ÇUVAL DOKUMALARI THE SACK WEAVINGS OF YALVAC DISTRICT

Hande KILIÇARSLAN**
Sema ETİKAN***

Öz

Dokumanın günlük yaşamda önemli bir yer tuttuğu konar-göçer yaşam biçiminde hayatlarını sürdüren insanlar çuval dokumaları yiyecek, giyecek, çeşitli eşya vb. ihtiyaçlarını saklamak ve korumak amacıyla kullanmışlardır. Isparta ili Yalvaç ilçesi de geçmişte konar göçer yaşam biçiminin hakim olduğu yerleşim yerlerinden biridir. Dolayısıyla dokumacılığın yaygın olarak yürütüldüğü bu yörede günümüzde bu yaşam biçimi yaygın şekilde devam ettirilmese de bu dokumaların yine depolama amaçlı kullanımı sürdürülmektedir. Bu çalışmada da Yalvaç merkez ve köylerinde kullanımı halen süregelen depolama amaçlı düz dokuma örneklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla ilçeye bağlı Altıkapı, Yarıkkaya, Kozluçay ve Taşev köylerine ziyaretle yapılarak çuval dokumalar tespit edilmiştir. İlçe Müzesinde sergilenen aynı amaçlı dokumalar da araştırma kapsamına alınmıştır. Tespit edilen dokuma örneklerinin dokuma tekniği, hammadde, renk, motif ve desen özellikleri belirlenmiş, fotoğraf ile belgelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, mavi, pembe, vişne çürüğü, bordo, turuncu, yeşil, beyaz, kırmızı, mor ve sarı yörenin çuval dokumalarında sıklıkla kullanılan renklerdir. Koçboynuzu, pıtrak, akrep, göz, yıldız ve saçbağı motifleri de bu dokumalarda yer alan motiflerden bazılarıdır. Yörede desen kullanılmadan düz renk olarak kilim tekniği ile dokunan çuval örnekleri de bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yalvaç, Düz Dokuma, Çuval.

Abstract

People who continues their lives in nomad way of life which it becomes a significant place in daily lives of weaving have used with a view to keep and protect of their necessities such as clothing, food and sundries the sack weavings. Isparta district Yalvac town is also from settlements where it was dominated of nomad way of life in the past. Therefore today in this region where it is carried out widely of weaving while this lifestyle isn't continued widely, for used storage of these weavings is also maintained. In this study, the fact that examining of flat weaving examples being for storage used still ongoing in villages and center of Yalvaç aimed. For this purpose the sack weavings were identified by visiting in Altıkapı, Yarıkkaya, Kozluçay and Taşev villages belong to country. The same purpose weavings which are exhibited in country museum was also included in this study. The weaving technique, raw materials, colour, motif and pattern features was determined of detected weaving examples and those were documented with photograph. According to the survey, blue, pink, maron, claret red, orange, green, white, red, purple and yellow used often in sack weavings of this region are colours. The cheat, cocklebur, scorpions, eyes, stars and bandeau are also some of the located motifs in these weavings. There are also the sack weaving examples woven with rug technique as without colour and pattern in this region.

Keywords: Yalvaç, Flat Weaving, Sack.

1. GİRİŞ

Toplumu ortak kültüre sahip insanlar oluşturmaktadır. Aynı coğrafyada yaşayan, aralarında dil, tarih, gelenek ve görenek, yani kültür birliği olan insanlar toplum olabilmekte ve ortak bir ad ile anılmaktadır. Kültür bu anlamda insanları bir araya getirmede ve tutmada önemli bir unsurdur. Kültürü oluşturan en önemli yapı taşlarından biri ise el sanatlarıdır. Başlangıçta insanların ihtiyaçları gereği ortaya çıkan ve zamanla yaşanan coğrafya, iklim, ulaşılabilen hammadde vb. gibi etkenlere dayalı olarak gelişen el sanatları, kaynağı olan toplumun gelenek ve göreneklerini, yaşama biçimini gelecek kuşaklara aktarmada önemli bir araçtır. Türk kültüründe de el sanatları bu özelliği ile kültürün oluşumunda, gelişiminde ve nesilden nesle aktarılmasında önemli rol oynamıştır. Özellikle dokumalar, göçebe yaşam biçiminden dolayı Türk insanının günlük yaşamı içerisinde hem fonksiyonel hem de dekoratif amaçlı olarak yer almışlar, doğumdan ölüme kadar insan hayatının her aşamasında kullanılmışlardır. Barınma amaçlı kullanılan ortamların soğuk, nem ve tozdan korunmasında öncelikli kullanılan dokumalar zaman içerisinde namazlağı, seccâde, yer yaygısı, duvar örtüsü, sedir örtüsü, yük kilimi, yastık, heybe, çuval ve torba gibi çeşitli amaçlar için de üretilmişler ve hayatı kolaylaştırmışlardır. Günümüzde de Anadolu'nun birçok dokuma merkezinde aynı amaçlı dokumalar üretilmekte ve Anadolu insanı tarafından da kullanılmaya devam edilmektedir.

* Bu makale Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından 3442-D1-13 numaralı proje ile desteklenen "ISPARTA İLİ YALVAÇ İLÇESİ GELENEKSEL DÜZ DOKUMALARI" konulu Sanatta Yeterlik Tezi'nden oluşturulmuştur.

** Yrd. Doç., Ahi Evran Üniversitesi Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Bağbaşı Yerleşkesi/Kırşehir, handearsan@hotmail.com

*** Prof. Dr., Ahi Evran Üniversitesi Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Bağbaşı Yerleşkesi/Kırşehir, semaetikan@mynet.com

Isparta iline bağlı Yalvaç ilçesi de bu önemli dokumacılık merkezlerinden biridir. Isparta'da halıcılık ön plandayken Yalvaç yöresinde geçmişteki konar-göçer yaşam kültüründen dolayı düz dokumacılık ön planda olmuştur (Kayıpmaz vd 1993: 30). Bölgeye yerleşen Türkmenlerin özellikle Yalvaç yöresinde önemli bir yörük yerleşim merkezi oluşturdukları bilinmektedir (Kayıpmaz vd 1993: 30, Seyirci 1994: 40, Seyirci 2000: 89, Sümer 1984: 46). 17. yy. sonlarına doğru bu boyların bir kısmı yarı göçebe olarak sayılmışlar, daha sonraları yerleşik düzene geçmişlerdir. Isparta'nın ilçelerinden olan Sütçüler'in bir kısmı, Yalvaç, Şarkikaraağaç ve Yenişarbademli'nin köyleri yerleşik düzene geçen yörük yerleşim yerleridir (Kayıpmaz vd 1993: 33).

Yalvaç ilçesi Eğirdir Gölü havzasının kuzeydoğusunda ve Sultan Dağları eteklerinde kurulmuştur. Denizden yüksekliği 1100 m'dir. Isparta'nın ikinci büyük ilçesi olan Yalvaç'ın Şarkikaraağaç ve Uluborlu ilçelerine ve Konya'nın Akşehir ilçesine sınırı vardır (Anonim Thrz: 129, Seren 1983: 51) (Şekil 1). Yalvaç ilçesi 1415 km² yüzölçümüne sahiptir. Nüfusu ise 47.769'dur (<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, 23.02.2015). 1075 yılında Türk egemenliğine giren Yalvaç ilçesi, geçmişte Hititler, Makedonyalılar, Selevkoslar, Romalılar ve Bizanslıların idaresinde kalmıştır. 1280 yılında Hamidoğulları Beyliği'ne (Eğirdir), 1382 yılında da Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonra Isparta İline bağlanmıştır (Anonim, 1983: 110, Çakmakçı 1994: 6, Köstüklü 2010: 11-14).

Şekil 1: Yalvaç İlçe Haritası (<http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=161&l=1>, 17.07.2014)

İlçe 1 belde ve 37 köy den oluşmuş bir yerleşim yeridir. (<http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=75&l=1>, 18.09.2014). İlçenin geçim kaynağı tarıma dayalıdır. El sanatları bakımından zengin bir mirasa sahip olan ilçede tabakhanelerde yapılan deri ürünleri çevre il ve ilçelere pazarlanmaktadır. Yörede keçecilik, semercilik, bakırcılık da önemli el sanatları arasında yer almıştır. Günümüze kadar halen varlığını sürdüren halı ve düz dokumacılık da bu yörede yaygın olarak uğraşılan el sanatları olmuşlardır (Anonim Thrz: 131). Afyon iline yakın belde ve köylerde yörük kültürünün daha hakim olması nedeniyle bu bölgelerde dokumacılıkla daha sık uğraşılmıştır. Yörük insanının temel ihtiyaçlarından ortaya çıkan dokumalar yörede daha sonraları gelişmeye devam etmiş, kendine özgü renk, motif ve desen özelliğine sahip düz dokuma örnekleri ortaya çıkmıştır. İlçe ve köylerinde geçmişten bugüne azalarak da olsa, genellikle zili dokuma tekniği kullanılarak yaygı, ölümlük dirimlik dokumalar, yastık, heybe, torba ve çuval dokunmaktadır.

Bu çalışmada Yalvaç yöresinde dokunan ve günlük yaşam içerisinde önemli bir kullanım eşyası olarak yer alan çuval dokumalar anlatılmıştır. Bu amaçla Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde bulunan tüm çuval dokuma örnekleri yerleşim yerlerine ziyaretler yapılarak tespit edilmiştir. Ayrıca Yalvaç Müzesi envanterine kayıtlı örnekler de araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Çuval dokumalar kullanılan hammadde, dokuma teknikleri, renk, motif ve desen özellikleri açısından incelenmiş ve yöre kültüründeki yerleri açıklanmıştır.

2. YALVAÇ YÖRESİ ÇUVAL DOKUMALARI

Yörük insanı çuval dokumaları buğday, un gibi yiyecekleri saklamada ve taşımada kullanmak için dokumuştur. Büyük ebatlı olanlarına "haral" adı verilen ve Anadolu'nun birçok yerinde dokunan çuval dokumaların yöresel farklılıklar olmakla beraber atkısında yün, deve yünü, çözügüsünde ise çoğunlukla keçi kılı kullanılmıştır. Keçi kılı dokumalarda, genellikle siyah ve kahverengi, nadiren de beyaz ve gri olan kendi doğal rengi ile yer almaktadır. Taşımada kolaylık olması amacıyla çuvalların kenarlarına kolan dokumadan "kulp" adı verilen saplar dikilmektedir. Birçok yörede "alaçuval" olarak adlandırılan ve ön yüzü renkli motiflerle bezeli çuvallar daha çok çeyiz taşıma amaçlı ve evlerde elbise çuvalı olarak kullanılmaktadır. Bazı örneklerde süsleme oldukça azdır ve genellikle dokumanın ön yüzeyindedir. Bazıları ise tamamen desensiz dokunmakta ya da yüzeyde farklı renkte şeritlerin (çubuk yada yol) oluşturduğu desenler görülmektedir. Bu çuvallar genellikle tahıl, un gibi gıda ürünlerini taşımada ve saklamada kullanılmaktadır (Acar, 1982: 112, Artun, 2014: 124, Deniz, 2000: 57,86,87, Mangut vd., 2008: 142, Oğuz, 2004: 116, 332, Ölmez ve Etikan, 2014: 69, Soysaldı, 2009: 161, 190).

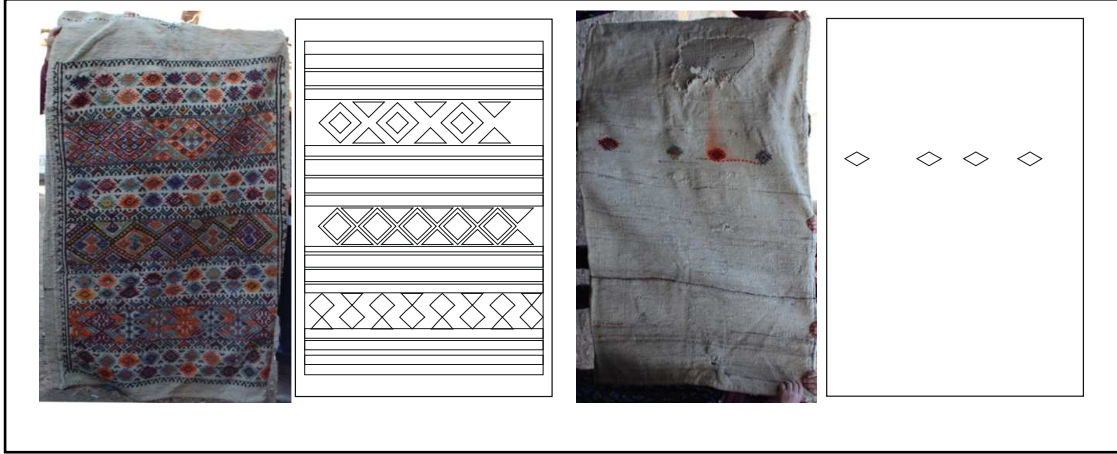
Yalvaç yöresinde çuval dokumalar daha çok Altıkapı, Taşev, Kozluçay ve Yarıkkaya köylerinde tespit edilmiştir. Ayrıca ilçeye bağlı Müze'de yer alan çuval dokumalar da araştırma kapsamına alınmıştır. Müze envanterinde yer alan çuval dokumaların ömürleri kesin olarak bilinmemektedir. Envanter

kayıtlarında sadece müzeye verilmiş tarihleri yer almaktadır. Yörede dokunan çuvalların malzemesi genellikle keçi kılı ve yündür. Keçi kılı kendi doğal renginde kullanılmakta, yün iplikler ise genellikle hazır boyalı olarak satın alınmaktadır.

Günümüzde ipliğini kendi hazırlayan ve kendi boyayan dokumacı sayısı yok denecek kadar azalmıştır. Geçmişte yörede bu işi meslek olarak yapan ve “boyacı” olarak adlandırılan kişiler bulunmaktaydı. Dokumacılar kullanacakları iplikleri bu kişilere boyatmakta ya da onlarla beraber boyamaktaydılar. Bugün ilçede bu uğraşmayı meslek olarak yürüten sadece bir kişi kalmıştır ve çok az dokumacı ipliğini kendi boyamaya devam etmektedir. Bununla beraber günümüzde diğer yörelerde olduğu gibi Yalvaç İlçesi’nde de ipliklerin boyanmasında bitkisel boyalarla beraber yörede “parlak” adı verilen kimyasal boya kullanımı yaygınlaşmıştır (Kılıçarslan, 2014: 52, 54, Kılıçarslan ve Etikan, 2015: 82,83). Kadın tuzluğu (sarıçal, sarıçalı, karamuk, karamuk çalısı) (*Berberis vulgaris*, *Berberis crataegina*), kekik (*Thymus sp.*), palamut meşesi (*Quercus aegilops L.*), kökboya (*Rubia tinctorium L.*), ceviz kabuğu (*Juglans regia L.*) dokuma ipliklerinin boyanmasında kimyasal boyalarla beraber kullanılan bitkilerden bazılarıdır (Anonim, 1991: 36, 47, 53, 62, 82, Kılıçarslan, 2014: 53).

Dokumalarda kilim, cicim ve zili teknikleri bir arada uygulanmaktadır. Bazı örneklerin ön yüzü zili ya da cicim tekniği ile oluşturulmuş motiflerin varlığı ile zengin bir süslemeye sahipken bazı örnekler seyrek motiflidir ya da yüzeyinde hiç motif bulunmamaktadır. Bu örneklerde “koçboynuzu”, “akrep”, “saçbağı”, “göz”, “çengel” ve “pıtrak” motifleri sıklıkla yer almaktadır.

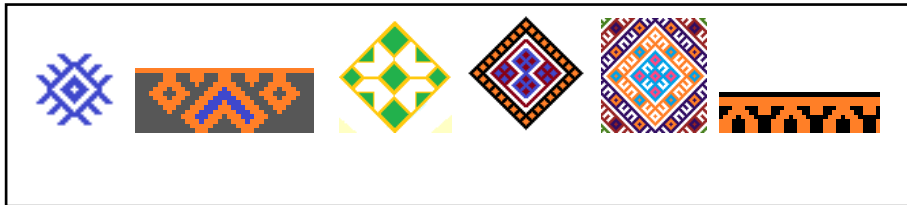
Yalvaç ilçesi Yarıkaya köyünde bulunan çuval dokuma örneklerinden biri Şekil 2’de görülmektedir.

Şekil 2: Çuval a:ön, b:arka (Emine Akkuş, Yarıkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

Şekil 2’de görülen dokuma 0,96 x 1,57 m boyutunda olup, düz dokuma tekniklerinden zili ve cicim teknikleri uygulanarak dokunmuş 50 yıllık bir örnektir. Atkı ve çözgü iplikleri keçi kılından, deseni oluşturan üçüncü iplik ise yündür. Dokumanın ön yüzünde *pıtrak* (Şekil 3a), *saçbağı* (Şekil 3b), *dokuz göbek* (Şekil 3c), *göz* (Şekil 3d) ve *göz* motifinin farklı bir varyantının (Şekil 3e) sıralanmasıyla oluşturulmuş desen yer almaktadır. Yüzeydeki bu motifleri ise Anadolu’nun birçok yöresinde dokunan zili dokumalarda sıklıkla kullanılan bir motif (Şekil 3f) çevrelemektedir. Bu motif Orhun ve Yenisey alfabesinde “L” ve “Ç” seslerini veren harfin dokumalara aktırılmış halidir (Görgünay, 2002: 60).

Dokumanın arka yüzü kilim tekniği ile dokunmuştur. Düz renk dokunan bu zeminde zili tekniği ile oluşturulmuş birkaç *pıtrak* (Şekil 3a) motifleri yer almaktadır. Siyah, turuncu, mavi, bordo, hardal sarısı, lacivert, küf yeşili, beyaz ve gri motiflerin dokunmasında kullanılan renklerdir.

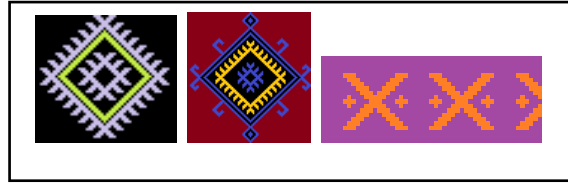
Şekil 3: a. Pıtrak motifleri, b. Saçbağı motifleri, c. Dokuz göbek motifleri, d. Göz motifleri, e. Göz motifleri, f. Orhun ve Yenisey alfabesinde “L” ve “Ç” seslerini veren harf

Şekil 4'te Yalvaç Müzesi'nde sergilenen bir örnek görülmektedir.

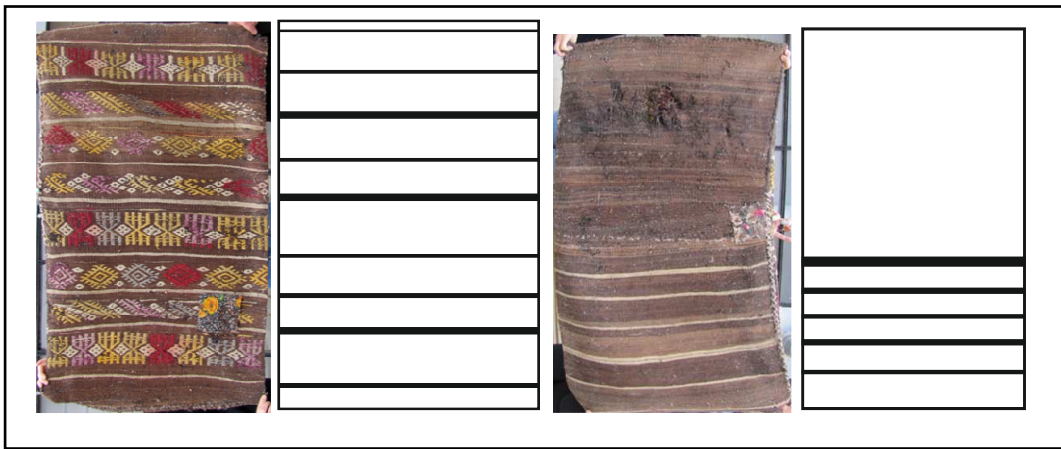
Şekil 4: Çuval a:ön, b:arka (Yalvaç Müzesi Envanter No:2367) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

Yalvaç Müzesi'nde sergilenen 2367 envanter numaralı bu dokuma 0,68 x 1,11 m boyutunda olup, zili ve kilim teknikleri uygulanarak dokunmuş bir örnektir. Tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber arka yüzeyinde yıpranmalar olduğundan eski bir örnek olduğu düşünülmektedir. Atkı ve çözgü iplikleri keçi kılı, deseni oluşturan üçüncü iplik ise yündür. Dokumanın ön yüzünde orta zemin *pıtrak* (Şekil 5a) motifleriyle ve pıtrak motiflerini çevreleyen *akrep* (Şekil 5b) motiflerinin kaydırılmış eksenlerde sıralanmasıyla oluşmaktadır. Orta zeminin dışında alt ve üst kenarlarda ise yörede *çarpı* (Şekil 5c) adı verilen motifler yer almaktadır. *Çarpı* olarak adlandırılan bu motif, tarihte 24 Boy'a ayrıldığı bilinen Oğuz Boylarının Boz-Ok koluna dahil Kızık Boyunun damgası olan "X" şeklindedir. Aynı zamanda motif Orhun ve Yenisey alfabetinde "D" sesini veren harftir (Görgünay, 2002: 9,10,61,70,71). Motiflerin dokunmasında kullanılan renkler, kahverengi, vişneçürüğü, beyaz, hardal sarısı, mavi, mor, su yeşili, lacivert ve yeşildir. Dokumanın arka yüzünde düz kilim tekniği ile farklı kalınlıkta renkli şeritler (çubuklar) dokunmuştur. Turuncu, yeşil, kahverengi, beyaz ve siyah renklerde dokunmuş şeritler enine sıralanmıştır.

Şekil 5: a. Pıtrak motifi, b. Akrep motifi, c. Çarpı motifi (Kızık Boyunun damgası ve Orhun ve Yenisey alfabetinde "D" sesini veren harf)

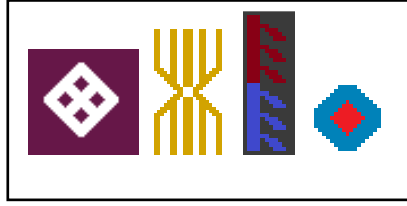
Şekil 6'da Yalvaç Müzesi'nde sergilenen bir başka örnek görülmektedir.

Şekil 6: Çuval a:ön, b:arka (Yalvaç Müzesi Envanter No:2340) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

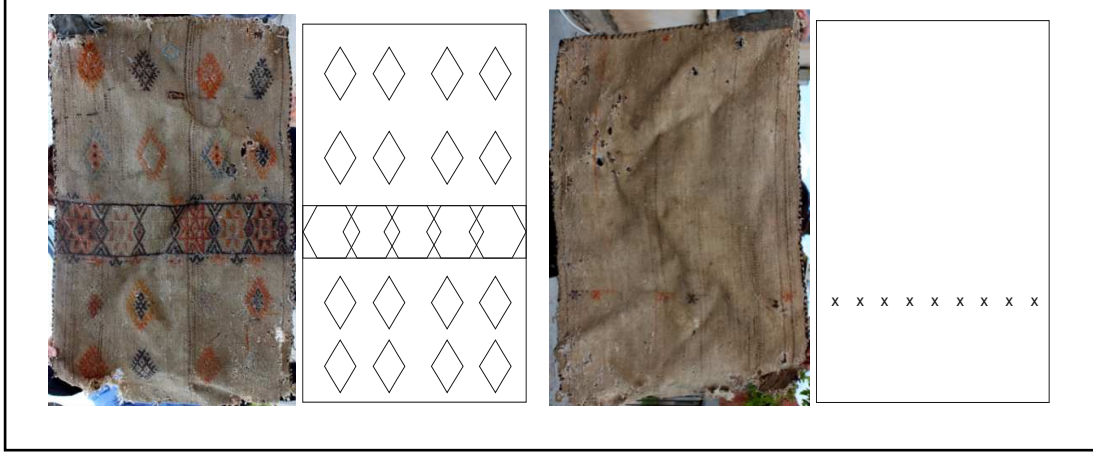
Yalvaç Müzesi envanterine 2340 numara ile kayıtlı çuval dokuma 0,68 x 1,15 m boyutlarındadır. Zili ve kilim teknikleri uygulanarak dokunmuştur. Ön ve arka yüzeyindeki yıpranmalardan dolayı eski bir örnek olduğu düşünülmektedir. Atkı ve çözgü iplikleri keçi kılı, deseni oluşturan üçüncü iplik ise yündür. Ön yüzü aşağıdan yukarıya doğru zili tekniği ile dokunmuş göz (Şekil 7a) ve *el-parmak* (Şekil 7b) motifleri,

sonrasında *tırnak* (Şekil 7c) ve bir üstte de *pıtrak* (Şekil 3a) ve göz (Şekil 7d) motifinin farklı varyantı yer aldığı şeritlerin sıralanması ile oluşmuştur. Dokumanın arka yüzü ince şeritler halinde kilim tekniği ile dokunmuştur. Dokumada bordo, hardal sarısı, kahverengi, beyaz, mor, yağ yeşili ve mavi kullanılan renklerdir.

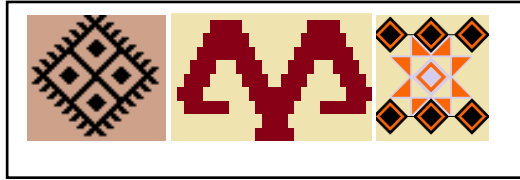
Şekil 7: a. Göz motifi, b. El-Parmak motifi, c. Tırnak motifi, d. Göz motifi

Yalvaç ilçesi Taşev köyünde yer alan çuval dokuma örneklerinden biri de Şekil 8’de görülmektedir.

Şekil 8: Çuval a:ön, b:arka (Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

Şekil 8’de görülen dokuma 0,57 x 0,94 m boyutunda olup, düz dokuma tekniklerinden *cicim* ve *zili* teknikleri uygulanarak dokunmuş 50 yıllık bir örnektir. Atkı ve çözgü iplikleri keçi kılından, deseni oluşturan üçüncü iplik ise yündür. Örneğin ön yüzünde ise *pıtrak* (Şekil 9a), *koçboynuzu* (Şekil 9b) ve *yıldız* (Şekil 9c) motifleri düzensiz bir şekilde sıralanmaktadır. Kilim tekniği ile dokunmuş arka yüzde *cicim* tekniği ile oluşturulmuş birkaç *çarpı* (Şekil 5c) motifi yer almaktadır. Siyah, turuncu, açık mavi, kahverengi, kırmızı ve bej kullanılan motifleri oluşturmada kullanılan renklerdir.

Şekil 9: a. Pıtrak motifi, b. Koçboynuzu motifi, c. Yıldız motifi

Şekil 10’da Yalvaç Müzesi’nde sergilenen bir başka çuval dokuma örneği görülmektedir.

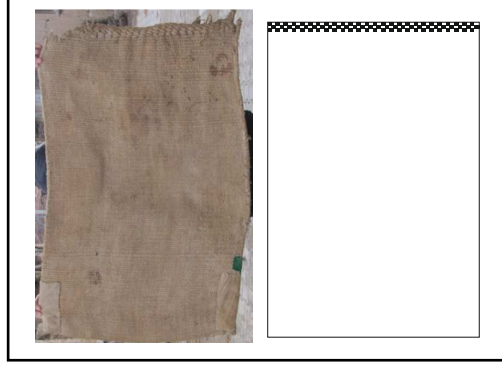
Şekil 10: Çuval a:ön, b:arka (Yalvaç Müzesi Envanter No:2290) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

Yalvaç Müzesi envanterine 2290 numara ile kayıtlı bu çuval dokuma 0,65 x 1,12 m boyutlarındadır. Kilim ve zili tekniği ile dokunmuştur. Kullanılan malzemenin tamamı yündür. Dokumanın ön yüzeyinde zili tekniği ile oluşturulmuş göz (Şekil 11a) motiflerinin sıralandığı şeritler yer almakta ve bu şeritlerin alt ve üst kenarlarında *canavar ayağı* (Şekil 11b) motifleri görülmektedir. Bordo, hardal sarısı, beyaz, yeşil, siyah ve lacivert motiflerde kullanılan renklerdir. Arka yüzeyinde ise bezayağı dokuma uygulanmıştır. Müze envanterine kayıtlı çuval dokumalar arasında yeni sayılabilecek örneklerdendir.

Şekil 11: a. Göz motifi, b. Canavar ayağı motifi

İlçe merkezine bağlı Altıkapı köyünde bulunan çuval dokuma örneği Şekil 12’de görülmektedir.

Şekil 12: Çuval (Ramazan Odabaş, Altıkapı Köyü, 2013) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

Bezayağı tekniği ile dokunan bu örnek 0,59 x 0,95 m boyutunda 70 yıllık bir örnektir. Atkı ve çözgü ipliklerinde kendir kullanılmıştır. Dokumanın yüzeyinde motif bulunmamaktadır. Yörede bu tip dokumalar “çul dokuma” olarak adlandırılmaktadır.

Kozluca köyünde tespit edilen bir çuval dokuma örneği de Şekil 13’de görülmektedir.

Şekil 13: Çuval (Seren KÖSE, Kozluca köyü, 2013) ve yüzey şeması (Kılıçarslan 2013)

Şekil 13’de görülen dokuma 0,63 x 0,92 m boyutunda olup, düz dokuma tekniklerinden bezayağı tekniği uygulanarak dokunmuş 20 yıllık bir örnektir. Atkı ve çözgü ipliklerinde pamuk ipliği kullanılmıştır. Dokumanın orta zemininde kırmızı renkte boyuna bir şerit yer almaktadır.

SONUÇ

Türk toplumunun ortak kültürünün göstergesi olan dokumacılık bugün de Anadolu’nun birçok yöresinde sürdürülmektedir. Ancak eski önemini yitiren dokumalar az sayıda kişi tarafından fonksiyonel amaçla kullanılmaya devam ettirilmekte, daha çok boyut ve şekil değiştirerek hediyelik ve dekoratif eşya olarak üretilmektedir. Ticari kaygıların şekillendirdiği bu durumun farklı başka nedenleri de bulunmaktadır. Yaşam biçimimizin değişmesi, çağa ayak uydurma, genç neslin büyük şehirlerde yaşamaya başlaması ve ailenin uğraştığı bu sanata yine gençlerin ilgi göstermemesi gibi durumlar da genel olarak tüm Anadolu için geçerli olan bu sonu hazırlayan diğer nedenlerdir. Yalvaç ilçesi dokumacılığı için de durum farklı değildir. Yöre dokumalarının yok olmasını önlemek ve hem kültürel hem de ekonomik anlamda varlığını sürdürebilmesini sağlamak amacıyla acil önlemler alınması gerekmektedir. Yapılan araştırma ile Yalvaç yöresi çuval dokumacılığı boyut, dokuma tekniği, renk, motif ve desen gibi özellikleri açısından

incelenmiş ve belgelenmiştir. Bu belirleme ve belgeleme çalışmaları önemlidir ancak yeterli değildir. Dokumacılığın devamını sağlayacak ve yöre insanına ekonomik anlamda fayda sağlayacak düzeye ulaştıracak çalışmalar yapılması için adımlar atılmalıdır. İhmallerin ve geç kalmaların sonucunun, her geçen gün büyüyen kültür erozyonu olacağı unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- ACAR, B. Belkıs (1982). *Kilim, Cicim, Zili, Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları*, İstanbul: Eren Yayınları.
- ANONİM (thrz). *İlimiz Isparta*, Isparta: Özgül Yayınları.
- ANONİM (1983). *Isparta İl Yıllığı*, Isparta: Isparta Yüksek Öğrenim Vakfı.
- ANONİM (1991). *Bitkilerden Elde Edilen Boyalarla Yün Liflerinin Boyanması*, Ankara: T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük Sanatlar Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü.
- ARTUN, Erman (2014). *Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü-Terimler- Motifler-Kavramlar*, Adana: Karahan Kitabevi.
- ÇAKMAKÇI, Lütfi. Metin. (1994). "Kültür ve Tarih Hazinesi Isparta", *Kültür ve Sanat Dergisi Isparta Özel Sayısı*, Haziran, S: 22, s: 6-7.
- DENİZ, Bekir (2000). *Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları*, No:215, Ankara: AKMY
- GÖRGÜNAY, Neriman (2002). "Oğuz Damgaları ve Göktürk Harflerinin El Sanatlarımızdaki İzleri", Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları/2987, Yayınlar Dairesi Başkanlığı Sanat Eserleri Dizisi/442.
- KAYIPMAZ, Fahrettin., KAYIPMAZ, Naciye (1993). "Isparta Çevresi Yörük Kilimleri", *Türkiyemiz Kültür ve Sanat Dergisi*, Yıl:23, S:69-Mayıs, s:30-37, İstanbul.
- KILIÇARSLAN Hande (2014). *Isparta İli Yalvaç İlçesi Geleneksel Düz Dokumaları*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- KILIÇARSLAN Hande ve Sema. ETİKAN (2015). "Yalvaç İlçesi Ölümlük Dirimlik Dokumaları" *Art-E. Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. Mayıs-Haziran-15, Cilt:7, S: 15, s. 79-94.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri (2010). *Yalvaç Tarihi Üzerine Araştırmalar (Tanzimat'tan Cumhuriyet'e)*, Ankara: Dönmez Basımevi, Yalvaç Belediyesi Kültür Yayınları.
- MANGUT, Mürüvvet. ve Nevin. KARAHAN (2008). *Tekstil Lifteri*, Bursa: Ekin Yayınevi.
- OĞUZ, Burhan (2004). *Türkiye Halkının Kültür Kökenleri-4, Dokuma ve Giyim Teknikleri*, İstanbul: Anadolu Aydınlanma Vakfı Yayınları:17.
- ÖLMEZ, N. Filiz. ve Sema. ETİKAN (2014). "Muğla Yöresi Heybe, Torba ve Çuval Dokumaları", *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi Art-E Teke Yöresi Kültürel Değerleri Özel Sayısı*, s: 56-81.
- SEREN, Suat (1983). *Kuruluşundan Bugüne Kadar Isparta Tarihi*, İstanbul: Serenler
- SEYİRCİ, Musa (1994). "Anamas Yaylası ve Isparta Yörükleri", *Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi Isparta Özel Sayısı*, S:22, Haziran, s:38-40.
- SEYİRCİ, Musa (2000). *Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri*, No:262, İstanbul: Der.
- SOYSALDI, Aysen (2009). *Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri*, Ankara: T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu No:379.
- SÜMER, Faruk (1984). "Anadolu'daki Türk Halıcılığına Dair En Eski Tarihi Kayıtlar", *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi Türk Halları Özel Sayısı*, S:32, İstanbul.
- Yalvaç Haritası, <http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=161&l=1>, (17.07.2014).
- Yalvaç Nüfusu, <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, (23.02.2015).
- Yalvaç Tarihi, <http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=75&l=1>, (18.09.2014).

KAYNAK KİŞİLER

- Arif YILDIRIM, Bahtiyar Köyü, 2013
- Emine AKKUŞ, Yanıkaya Köyü, 2013
- Osman ÇELİK, Taşev Köyü, 2013
- Ramazan ODABAŞ, Altıkapı Köyü, 2013
- Seren KÖSE, Kozluca Köyü, 2013
- Şerife ERSAN, Taşev Köyü, 2013